

Att behandlas vid sammantråde med LOs arbetsutskott den 4 mars 2019

Att behandlas vid sammantråde med LOs styrelse den 11 mars 2019

Arbetsmilj6verkets forslag till nya foreskrifter om arbetsplatsens utformning

Sammanfattning av LOs synpunkter

LO anser att Arbetsmilj6verkets forslag till nya foreskrifter i vissa delar ar pragmatiska och bra. Det galler till exempel skarpere krav runt tillganglighet, tydliggorande av organisatoriska krav samt skydd mot fall. LO glads också at att de allmanna raden finns kvar, aven om de kunde ha varit utf6rligare.

LO valkomnar forslaget till implementering av EUs tillganglighetsdirektiv 89/654/EEG och FNs konvention om rattigheter for personer med funktionsnedsattning att ha ratt till arbete pa lika villkor som for andra. Det ar bra att arbetsmilj6lagens tillampning starks upp enligt forslaget, och att diskrimineringslagens aktiva atgarder knyts narmare arbetsmilj6lagen. Forslagen om okad tillganglighet bidrar till ett mer jamlikt arbetsliv utifrån funktionsvariation. Det ar valkommet med krav pa att det ska tas hansyn till funktionsnedsattning vid nyproduktion och ombyggnation, aven for framtida funktionsnedsatta arbetstagare. Kravet vid nyproduktion gor att arkitektansvaret starks och bidra till utvecklingen av universellt utformade arbetsplatser som gor att fler kan fa jobb, och kan jobba langre.

I andra delar anser LO att forslagen till nya foreskrifter inte tar hansyn till den verklighet som stora delar av LO-kollektivets arbetstagare befinner sig i. Framforallt efterlyser LO en storre verklighetsforankring i konsekvensanalyserna av manga forslag. I dagens polariserade arbetsliv kan arbetsplatsens utformning variera mycket mellan olika arbetsgivare inom en och samma bransch. Både den tekniska standarden och kunskapen om hur arbetsmilj6n paverkar manniskan ar pa manga arbetsplatser langt ifrån den nivå som Arbetsmilj6verket tycks utgå ifrån då de foreslar forändringar.

Arbetsmilj6verkets forslag innehåller manga ändringar som kommer att paverka de lokala parternas samverkan inom arbetsmilj6området. Myndigheten har valt att omarbete stora delar av de foreskrifter som inkluderas i det nya forslaget samt inf6rlivat delar av gamla foreskrifter de vill ta bort. En betydande del av de foreskrifter som tas bort och/eller bara delvis ingår i det nya forslaget ar branschspecifika. Sådana

föreskriftsändringar riskerar att sänka den lägsta skyddsnivån avsevärt inom en bransch. LO avstyrker därför ett antal förslag till ändringar, som i realiteten bedöms sänka skyddsnivån generellt eller inom en specifik bransch. Det handlar bland annat om förändringar i föreskrifternas tillämpningsområde, men också om en rad mer specifika ändringsförslag.

LOs medlemsförbund har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på förslaget till nya föreskrifter. I de fall de föreslagna förändringarna berör specifika förbund redovisas även förbundens synpunkter på respektive författningsförslag i remissvaret.

Arbetsmiljöverkets förslag på nya föreskrifter– bakgrund och förslag

Det är nio år sedan föreskrifterna senast reviderades och nya EU direktiv om bland annat tillgänglighet har tillkommit som behöver införlivas och förstärka nuvarande föreskrifter. Det tycker LO är bra. Arbetslivet har även förändrats på en strukturell nivå som påverkar arbetsmiljön. Långa under-entreprenörskedjor har blivit mer vanligt förekommande liksom utländsk arbetskraft, inhyrd arbetskraft och osund konkurrens, men även distansarbete och flytande gränser mellan arbete och fritid. Även risken för hot och våld har ökat och gäller fler yrkesgrupper än tidigare, och även det ställer nya krav på arbetsplatsens utformning.

Parallellt med myndighetens arbete med dessa föreskrifter pågår andra föreskriftsarbeten inom Arbetsmiljöverket inom ramen för regelstrukturförändrings- och regelförenklingsarbetet. Översynen av föreskrifterna om bygg- och anläggningsarbeten, förstudie om ansvarsföreskrift för byggherrar, projektörer med flera, är även det ett pågående arbete som hänger tätt samman med arbetsplatsens utformning. Det innebär att myndigheten anser att såväl tillämpningsområdet för föreskrifterna, definitioner samt paragrafer behöver revideras och omarbetas från grunden.

De föreslagna föreskrifterna innebär en sammanslagning av föreskrifterna om arbetsplatsens utformning, AFS 2009:2, med föreskrifterna om arbete i stark värme, AFS 1997:2, föreskrifterna om arbete i kyllda livsmedelslokaler, AFS 1998:2, och föreskrifterna om skyltar och signaler, AFS 2008:13. De föreslagna föreskrifterna innebär också ett visst förtydligande av arbetsmiljölagen, kap 3, 6, 7, 7 a, 7 c och 7 h §§. Förslaget avser byggherrens, projektörernas och byggarbetsmiljösamordnarnas ansvar för arbetsmiljön i färdiga byggnader och anläggningar.

Myndighetens mest betydande ändringarna i förhållande till gällande föreskrifter gäller:

- Föreskrifternas struktur.
- Ändring av definitioner.
- Krav på byggherrars, byggarbetsmiljösamordnarnas och projektörers ansvar för bruksskedet.

- Ändringar i tillämpningsområdet. □
- Upphävande av kravet på maximal koldioxidhalt och införande av krav på uteluftflöde. □
- Skärpta krav på tillgänglighet. □
- Ändrat krav på kontroll av ventilationssystem. □
- Rutiner för förebyggande av brand samt nytt krav på utrymningsövningar vid behov. □
- Nytt krav på att arbetsplatser ska vara utrustade med de brandredskap som behövs. □
- Upphävande av krav på väntrum och överliggningsrum.
- Ändrat krav på att varumottag ska ha tak.

LOs tidigare ställningstaganden i frågan

Även 2010 förslög Arbetsmiljöverket sammanslagning av en rad föreskrifter som blev dagens föreskrifter om arbetsplatsens utformning, samt upphävande av föreskrifter om arbete i kyllda livsmedelslokaler, vilket berörs även nu. En del av de föreskrifterna föreslås upphävas och andra omformuleras för att införlivas i det nya förslaget om Arbetsplatsens utformning. LO ställde sig även den gången positiv till vissa delar och negativ till annat. Ett exempel från 2010 är att LO och Livsmedelsarbetarförbundet även den gången var negativa till förslaget om upphävande av föreskrifterna gällande arbete i kyllda livsmedelslokaler, och i stort har ingenting ändrats från tidigare yttrande.

I stort när det gäller ny föreskriftsstruktur har LO som ett led i remiss-hanteringen för pågående regelstrukturförändring och regelförenklingsarbete, framfört kritik vid en rad tillfällen som fortfarande är aktuell. Senast vid ett personligt möte med ställföreträdande GD Håkan Olsson.

Förslagets relevans för LOs prioriterade områden

Förslagen har stor betydelse för *Det goda arbetet i en ny tid*. Det har också betydelse för nolltolerans mot dödsolyckor i arbetslivet samt arbetsskador och arbetssjukdomar. Arbetsplatsens utformning får även organisatoriska och sociala effekter som har betydelse för graden av stress, uppmärksamhet och risktagande.

Jämställdhetsanalys

Föreskrifterna om arbetsplatsens utformning gäller i stort sätt hela arbetsmarknaden, och berör såväl mans- som kvinnodominerade verksamheter. Eftersom den fysiska arbetsmiljöns beskaffenhet torde ha en större betydelse utifrån hälsa, och framförallt säkerhet, för arbetarna än för tjänstemannagrupperna så anser LO att Arbetsmiljöverket bör ta extra hänsyn till vad de mer utsatta arbetstagarna anser om behovet av skyddsnivå i föreskrifterna. I LOs rapport *Bättre och bättre dag för dag- arbetsmiljön i Sverige under ett kvarts sekel* från 2018, visar SCB-statistiken en utveckling där framför allt arbetarkvinnornas situation i många fall har försämrats. Det har stor betydelse för hälsa och säkerhet huruvida arbetsplatsens utformning

och organisering är anpassad utifrån kvinnors och mäns individuella förutsättningar.

Beredning

Remisshandlingarna har tillsänts till förbunden. Förslaget till nya föreskrifter har presenterats och diskuterats vid två MOA-möten. De förbund som inkommit med skriftliga yttranden är Seko, Fastighetsanställdas förbund, Livsmedelsarbetarförbundet, GS Facket, Elektrikerna, Byggnads, Kommunal och IF Metall. Flera av förbunden där medlemmarna är direkt drabbade av att föreskrifter föreslås upphöra har även uppmanats att skicka in ett eget yttrande för att tydligt lyfta fram berörda arbetstagares situation.

Föreslås att LOs arbetsutskott och LOs styrelse beslutar

att godkänna yttrandet.

Enheten för Välfärd, Utbildning och Arbetsmarknad

Carola Löfstrand